

XII сесія Генеральнай Асамблеі ААН

Совецка-амерыканскія перагаворы па пытаннях развіцця кантактаў і сувязі паміж СССР і ЗША

ВАШЫНГТОН, 29 кастрычніка. (ТАСС). Учора тут пачаліся совецка-амерыканскія перагаворы па пытаннях развіцця кантактаў і сувязі паміж СССР і ЗША. Цяперашнія перагаворы праводзяцца ў адпаведнасці з дасягнутай раней дамоўленасцю аб пажаданасці абмеркавання канкрэтных крокаў, накіраваных на развіццё абмену і кантактаў паміж абодвума краінамі.

Совецкую дэлегацыю ўзначальвае пасол СССР у ЗША Г. Н. Зарубін. З амерыканскага боку ў перагаворах прымаюць удзел спецыяльны памочнік дзяржаўнага сакратара ЗША па пытаннях абмену паміж Усходам і Захадам У. Лейсі і іншыя амерыканскія прадстаўнікі.

Выступаючы ініцыятарам устанавлення шырокага абмену, які садзейнічаў бы збліжэнню і ўзаемаразуменню паміж амерыканскім і совецкімі народамі, совецкая дэлегацыя прадставіла на перагаворах канкрэтны план культурнага супрацоўніцтва паміж СССР і ЗША на 1958—1959 гады.

Гэты план прадугледжвае ўзаемны абмен дэлегацыямі спецыялістаў у розных галінах прамысловасці, сельскай гаспадаркі, асветы і аховы здароўя. Совецкая дэлегацыя прапануе ўстанавіць цесныя сувязі паміж совецкімі і амерыканскімі вучонымі і арганізаваць абмен думкамі ў розных галінах навукі. З мэтай устанавлення кантактаў паміж дэпутатамі Вярхоўнага Савета СССР і членамі кангрэсу ЗША совецкі бок прапануе арганізаваць абмен дэлегацыямі прадстаўнікоў гэтых законадаўчых органаў абодвух краін. Совецкія прапановы прадугледжваюць наладжванне шырокага абмену і паездкаў прадстаўнікоў мастацтва, арганізацыю абмену кінофільмамі і радыётэлевізійнымі музычнымі праграмамі. Совецкая дэлегацыя ўнесла таксама прапанову аб узаемных паездках работнікаў гандлю абодвух краін, прадстаўнікоў друку і аб устанавленні прамых паветраных зносін паміж СССР і ЗША.

Выступаючы на пасяджэнні, кіраўнік

Н'Ю-ІОРК, 29 кастрычніка. (ТАСС). Учора на пленарным пасяджэнні Генеральнай Асамблеі аднавілася абмеркаванне скаргі Сірыі на пагрозу яе бяспецы і міжнароднаму міру.

У пачатку пасяджэння выступіў кіраўнік дэлегацыі Албаніі Б. Шцюла. Ён падкрэсліў, што ЗША арганізуюць змовы і агрэсію супраць Сірыі толькі таму, што гэтая мужная арабская краіна праводзіць незалежную палітыку і адмаўляецца падпарадкавацца амерыканскаму дыктату, адхіляе патрабаванні аб далучэнні да багдадскага пакта, адмаўляецца прыняць так званую дактрыну Эйзенхаўэра.

ААН павінна прыняць тэрміновыя меры для прадухілення канфлікту, заявіў дэлегат Албаніі. Ён падтрымаў просьбу Сірыі аб пасылцы камісіі ААН для расследавання становішча на сірыйска-турэцкай граніцы.

Дэлегат Турцыі Сарпер зноў выступіў з крывадушнымі сцвярджэннямі, што ў

Турцыі нібыта няма ніякіх агрэсіўных намераў у адносінах да Сірыі і што яна мае да яе «братскія пачуцці». Разам з тым ён прабаваў апраўдаць сканцэнтраванне турэцкіх войск на сірыйскай граніцы, паказваючы яго як «меру перасцярогі».

З фальшывымі ўгаворамі выступіў дзяржаўны міністр па замежных справах Англіі А. Нобл. Ён назваў скаргу Сірыі «прапагандай», забываючы, відаць, аб тым, што іменна так на пленарнай сесіі Генеральнай Асамблеі характарызаваў дэлегат Англіі і папярэджанне аб агрэсіі, якую яго ўрад рыхтаваў тады супраць Егіпта.

Дэлегат Югаславіі Й. Брылей падтрымаў прапанову Сірыі аб стварэнні камісіі ААН для расследавання становішча на сірыйска-турэцкай граніцы і падкрэсліў неабходнасць прыняць такое рашэнне як мага хутчэй.

Прадстаўнік Грэцыі Стратас падкрэсліў, што Генеральная Асамблея сабралася для

разгляду канкрэтнай скаргі Сірыі, і заклікаў дэлегатаў абмежавацца разглядам гэтай скаргі.

Прадстаўнік Венгерскай Народнай Рэспублікі Э. Шык паказаў беспадстаўнасць сцвярджэнняў, быццам ваенныя мерапрыемствы Турцыі на граніцы з Сірыяй маюць «абарончы характар». Ён таксама выкрыў спробы амерыканскага дэлегата адцягнуць увагу Генеральнай Асамблеі ад небяспекі, створанай змогай супраць Сірыі.

Дэлегат Францыі Ж. Піко выступіў супраць расследавання скаргі Сірыі Генеральнай Асамблеяй на той «падставе», што Сірыя нібыта не выкарыстала ўсіх іншых магчымасцей «для мірнага ўрэгулявання спрэчкі», хоць згоям відавочна, што ніякай спрэчкі паміж Сірыяй і Турцыяй няма, а ёсць пагроза агрэсіі Турцыі супраць Сірыі.

У вачы прысядзжэння выступіў кіраўнік дэлегацыі ВССР К. В. Кісялёў.

1. Стварыць на тэрыторыі Турцыі аб'яднаны каардынацыйны цэнтр для ўзгаднення дзейнасці разведка краін—членаў багдадскага пакта, а таксама ЗША і Ізраіля супраць Сірыі;

2. Паскорыць стварэнне на тэрыторыі суседніх з Сірыяй краін узброеных груп для іх заклікі ў Сірыю з мэтай правядзення тэрарыстычных актаў і падрыўной дзейнасці;

3. Паскорыць стварэнне эмігранцкага ўрада Сірыі, які павінен быць прызнан краінамі—членамі багдадскага пакта і ЗША. Урад Сірыі, выказваючы волю свайго народа, прымае меры да абароны нацыянальных інтарэсаў Сірыі, праводзіць мерапрыемствы на ўзняццю свайёй эканомікі.

У ажноўленні «дактрыны Далеса—

сірыйскага афіцэра капітана Абдалаха Атыя, якога амерыканцы прававалі ўдзігнуць у змову. Як паведаміў карэспандэнт агенцтва Франс Прэс з Дамаска 16 жніўня гэтага года, капітан Атыя паказаў, што «яго першыя кантакты з амерыканцамі былі ўстаноўлены 26 ліпеня 1957 года, і гэтыя кантакты мелі на мэце прадастаўніц у распараджэнне змоўшчыкаў сірыйскай ваеннай сілы. Амерыканскія дыпламаты ўручылі яму вялікую грашовую суму, якую ён перадаў сваім начальнікам. Стоун і Джэган запаўнівалі яго, што яны прыцягнулі да змовы многіх сірыйскіх лідэраў...».

Вост факты, якія немагчыма абвергнуць. Пасля правяду гэтай спробы зрабіць дзяржаўны пераварот ЗША пачалі рыхтаваць новыя змовы супраць сірыйскага ўрада.

Егіпецкая газета «Аль-Маса» 12 кастрычніка гэтага года пісала, што багдадскі пакт узмагчы падрыўную дзейнасць супраць Сірыі. На пасяджэннях камісіі багдадскага пакта па барацьбе з падрыўной дзейнасцю, дзе прымаў удзел і ЗША, дэбатовалі ўвага была ўдзелена пытання каардынацыі дзейнасці і ўзмацненню падрыўной дзейнасці супраць Сірыі. Камісія абмеркавала прапанову прадстаўніка ЗША па гэтым пытанні і прыняла наступныя рашэнні:

1. Стварыць на тэрыторыі Турцыі аб'яднаны каардынацыйны цэнтр для ўзгаднення дзейнасці разведка краін—членаў багдадскага пакта, а таксама ЗША і Ізраіля супраць Сірыі;

2. Паскорыць стварэнне на тэрыторыі суседніх з Сірыяй краін узброеных груп для іх заклікі ў Сірыю з мэтай правядзення тэрарыстычных актаў і падрыўной дзейнасці;

3. Паскорыць стварэнне эмігранцкага ўрада Сірыі, які павінен быць прызнан краінамі—членамі багдадскага пакта і ЗША.

Урад Сірыі, выказваючы волю свайго народа, прымае меры да абароны нацыянальных інтарэсаў Сірыі, праводзіць мерапрыемствы на ўзняццю свайёй эканомікі.

Выступленне кіраўніка дэлегацыі Беларускай ССР К. В. Кісялёва

на пленарным пасяджэнні Генеральнай Асамблеі ААН па пытанню аб пагрозе бяспецы Сірыі і міжнароднаму міру 28 кастрычніка 1957 года

Пан старшыня!
Панове дэлегаты!

Перад Арганізацыяй Аб'яднаных Нацый зноў паўстала пытанне аб пагрозе ўзнікнення вайны на Блізкім і Сярэднім Усходзе. На гэты раз аб'ектам ваенных правакацый і шантажу стала незалежная рэспубліка Сірыя. У цяперашні час стварылася рэальная пагроза бяспецы Сірыі ў выніку агрэсіўных дзеянняў з боку ЗША і Турцыі. Цяпер палізу сірыйскай граніцы сканцэнтравана вялікая колькасць турэцкіх войск. Дакладна вядома, як аб гэтым ужо гаварылі паважаныя прадстаўнікі

палітыкі. Аднак ніякі паклёп не можа засланіць таго гістарычнага факту, што гітлераўская агрэсія стала магчымай толькі таму, што імперыялістычныя колы ЗША дапамаглі нямецкім прамыслоўцам стварыць за кароткі тэрмін ваенна-эканамічную базу гітлераўскай агрэсіі. Заплаты дождж амерыканскіх долараў аплаліў цяжкую прамысловасць гітлераўскай Германіі і, у прыватнасці, ваенную прамысловасць. Гэтыя мільярды амерыканскіх долараў, укладзеных заакіянскімі манаполіямі ў ваенную эканоміку гітлераўскай Германіі, узнавілі германскі ваенны патэн-

суму 174 мільёны долараў, з іх 51 мільён долараў непасрэдна на ваенныя патрэбы.

Пры ўважлівым разглядзе той часткі «дапамогі», якая даецца пад рубрыкай тае званай эканамічнай дапамогі, аказваецца, што яна не мае нічога агульнага з інтарэсамі матэрыяльнага добрабыту народаў арабскіх краін, а з'яўляецца ў асноўным ваеннай дапамогай. Гэтыя сродкі ідуць на будаўніцтва стратэгічных дарог, аэрадромаў, на даследчыя работы ў ваеннай галіне і г. д.

У ажноўленні «дактрыны Далеса—

3 поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў бібліятэцы

Выступленне кіраўніка дэлегацыі Беларускай ССР К. В. Кісялёва

ў Палітычным камітэце XII сесіі Генеральнай Асамблеі ААН па пытанню аб разбраенні 24 кастрычніка 1957 года

Пан старшыня!
Панове дэлегаты!

З усіх канцоў зямнога шара ў Арганізацыю Аб'яднаных Нацый паступаюць тэлеграмы і пісьмы ад грамадскіх арганізацый і простых людзей усяго свету, якія патрабуюць забароны атамнай, вадароднай і ўсіх іншых відаў зброі масавага знішчэння, ліквідацыі пагрозы новай сусветнай вайны. Яны патрабуюць ад дзяржаў — членаў ААН і, перш за ўсё, ад вялікіх дзяржаў пакончыць з гонкай узбраенняў, правесці істотнае скарачэнне узбраенняў і ўзброеных сіл, забараніць зброю масавага знішчэння, спыніць выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі і выкарыстоўваць атамную энергію толькі для мірных мэт. Нам напамінаюць аб тым, каб мы прынялі неабходныя меры да выканання Статута ААН, у якім выразна і ясна запісана, што народы Аб'яднаных Нацый поўныя рашучасці «вызваліць будучыя пакаленні ад бедстваў вайны, якая двойчы ў нашым жыцці прынесла чалавецтву невыказнае гора». Абавязак дэлегатаў у Палітычным камітэце заключаецца ў тым, каб прыслухацца да голасу сусветнай грамадскай, садзейнічаць намаганням, накіраваным на аслабленне міжнароднай напружанасці, перагарадзіць дарогу сілам агрэсіі і вайны.

Многія выступаўшыя да мяне дэлегаты прызнавалі неабходным заключэнне міжнароднага пагаднення па пытанню аб скарачэнні узбраенняў і забароне атамнай, вадароднай і іншых відаў зброі масавага знішчэння. Яны справядліва ўказвалі на тое, што ўсё ўзрастаючая разбуральная сіла атамнай зброі і паяўленне ў шмат разоў больш магутнай вадароднай зброі робяць іх забарону асабліва неабходнай і неадкладнай.

Беларуская дэлегацыя падзяляе тую заклапочанасць і трывогу, якую праявілі тут прадстаўнікі раду дзяржаў у сувязі з адсутнасцю прагрэсу ў пытанні аб разбраенні, у сувязі з гонкай узбраенняў

бароны атамнай зброі і выключэння яе з узбраенняў дзяржаў. Вось сутнасць гэтых «новых» прапаноў. На думку нашай дэлегацыі, нічога тут новага няма. Мы бачым, што ЗША хочучы размовамі аб нейкім імкненні заходніх дзяржаў да разбраення падоўжыць і ўскладніць шлях да разбраення і проста ашукань сусветную грамадскую думку. Ясна, што ЗША і Англія ўсімі сродкамі стараюцца не дапусціць спыненне выпрабаванняў ядзернай зброі і захаваць за сабой права яе ўжывання ў выпадку вайны.

У ЗША існуе тэорыя, згодна з якой працяглы мір быццам-бы можа з'явіцца вынікам роўнавагі сіл узброеных да зубоў вялікіх дзяржаў. Гэтая тэорыя сілкуе стратэгію і тактыку «халоднай вайны», культывуе пагарду да інтэрсаў сапраўднага міжнароднага супрацоўніцтва, вызначае маштабы і тэмпы гонкі ўзбраенняў, характар падыходу раду краін да міждзяржаўных адносін, да работы Арганізацыі Аб'яднаных Нацый. ЗША таксама ажыццяўляюць палітыку «балансавання на грані вайны». Цяперашняе становішча на Сярэднім і Блізкім Усходзе, дзе стварылася пагроза бяспекі Сірыі з прычыны ваенных правакацый з боку Турцыі і ЗША, з'яўляецца канкрэтнай праявай гэтай палітыкі.

Натуральна ў простага чалавека ўзнікае пытанне, чаму больш чым дзесяцігадовае абмеркаванне пытання аб разбраенні Арганізацыяй Аб'яднаных Нацый аказалася бесплэнным і не прывяло да станоўчых вынікаў? Хто ігнаруе волю народаў, якія рашуча патрабуюць неадкладнага прыняцця мер па спыненню гонкі ўзбраенняў і па ліквідацыі пагрозы атамнай вайны? Трэба прама сказаць, што адказнасць за такое становішча нясуць перш за ўсё правяччыя колы ЗША, а таксама Англіі, Францыі і Канады, якія паслухмяна за імі ідуць.

З мэтай ашукання грамадскай думкі яны размовамі аб разбраенні маскіруюць свае

лення міжнароднага напружання. Гэтыя колы настойваюць на ўзмацненні «халоднай вайны», на працягу гонкі ўзбраенняў, штурхаюць на шлях, што вядзе да разбуральнай атамнай вайны, якая прынесла б усяму чалавецтву незлічоныя бедствы і пакуты.

Толькі паводле афіцыйных даных НАТО, агульныя ваенныя расходы ўсіх краін — удзельніц гэтага агрэсіўнага блоку з 1949 па 1957 гг. уключаючы складаюць 430 мільярдў долараў. З гэтай сумы на долю ЗША прыпадае 324 мільярды долараў. Паўтараючы, што з 1949 па 1957 год буйным манополі ЗША зарабілі 227 мільярдў долараў, у асноўным на ўзбраенні. Гэта азначае, што палітыка з «пазітыўнай» каштавала кожнай сямі ў краінах — удзельніцах НАТО ў сярэднім каля 3.50 долараў.

Не дзіўна таму, што большая частка сродкаў з дзяржаўнага бюджэту ЗША ідзе на ўзбраенне. Так, прэзідэнт Эйзенхаўэр, выступаючы 14 мая 1957 года з прамовай аб бюджэтай палітыцы ўрада, заявіў, што амерыканскі падаткапаліцельшчык плаціць «сапраўды велізарную» цану — звыш 45 мільярдў долараў на так званую «бяспеку» краіны, што цяпер ЗША ўтрымліваюць самую магутную ваенную машыну за ўсю гісторыю мірнага часу. Гэта значыць, што 59 цэнтаў з кожнага долара прызначаюцца непасрэдна на гонку ўзбраенняў.

У пасланні кангрэсу аб так званай праграме ўзаемнага забеспячэння бяспекі Эйзенхаўэр заявіў, што ЗША «дапамагалі стварыць і аснасіць 200 дывізіі дружальных узброеных сіл».

За перыяд з 1950 па 1956 год ЗША наставілі сваім саюзнікам звыш 40 тысяч танкаў і іншых баявых машын, 1.300 ваенна-марскіх суднаў усіх тыпаў, 57 тысяч артылерыйскіх гармат, больш чым 10 тысяч самалётаў, 2.200 тысяч кулямётаў і іншай стралковай зброі.

У цяперашні час галоўная ўвага адво-

ліваюць дрыжыкі пры думцы, што гэта ажыццёвіцца!

Гэта пішацца ў амерыканскай газеце, якую ўжо ніяк нельга западозрыць у сімпатых да Совецкага Саюза.

Улічваючы важнасць і неадкладнасць праблемы разбраення і імкнучыся дасягнуць пагаднення хоць-бы па асобных пытаннях гэтай праблемы, Совецкі ўрад прапанаваў выдзеліць пытанне аб спыненні выпрабаванняў ядзернай зброі і неадкладна вырашыць яго ў якасці першачарговага мерапрыемства. Совецкі ўрад прапанаваў прыпыніць выпрабаванні хоць-бы часова, на тэрмін 2—3 гады з устанавленнем міжнароднай сістэмы нагляду за выкананнем дзяржавамі абавязацельства спыніць выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі.

Гэтая прапанова Совецкага Саюза адпавядае надзеям усіх народаў, якія ўсе больш рашуча выступаюць за неадкладнае спыненне выпрабаванняў атамнай і вадародных бомб. Міралюбівыя народы патрабуюць хутэйшага вырашэння гэтага пытання, справядліва лічаць, што спыненне выпрабаванняў прывяло-б да сур'езнага азбраення міжнароднай абстаноўкі, прыпыніла-б працяг гонкі ўзбраенняў і ліквідала-б небяспеку для здароўя чалавека. Напрыклад, у ЗША 63 працэнты з ліку апытаных амерыканцаў выказаліся за спыненне далейшых выпрабаванняў ядзернай зброі.

Не адхіляючы фармальна прапанову аб прыпыненні выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі, прадстаўнікі заходніх дзяржаў у той-жа час зводзяць на нішто рэальную магчымасць дагаворыцца па гэтым пытанню, штучна звязваючы ажыццяўленне такога мерапрыемства з іншымі праблемамі разбраення, вырашэнню якіх яны самі-ж перашкаджаюць. Атрымліваецца зачараванае кола. Сапраўды, як гаворыцца, пераліваюць з цустога ў парожняе.

Совецкі Саюз настойваў і пяляе настой-

ваць на спыненні ядзернай вайны, якая з'явілася-б катастрофай для ўсяго чалавецтва. Як вучоныя, мы асабліва добра ведаем аб істотнай небяспецы, і таму на асоб, якія ведаюць аб гэтай небяспецы, кладзецца асабліва адказнасць. Мы лічым асабліва неабходным прыняць неадкладныя меры для заключэння міжнароднага пагаднення аб спыненні выпрабаванняў усіх відаў ядзернай зброі».

Я прывёў гэтую вытрымку для таго, каб звярнуць увагу нашага камітэта на тую трывогу, якую адчуваюць вядомыя амерыканскія вучоныя з прычыны ўзрастаючай небяспекі для самога жыцця чалавецтва ў выніку працягу гонкі ўзбраенняў і правядзення палітыкі сілы ў наш атамны век. Пытанне аб спыненні гонкі ўзбраенняў і аб неадкладным прыпыненні выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі стала цяпер вострым пытаннем міжнароднага жыцця, да якога прыкавана ўвага соцень мільёнаў людзей на ўсім зямным шары.

Дэлегацыя Беларускай ССР гарача падтрымлівае праект рэзалюцыі, прапанаванай дэлегацыяй Совецкага Саюза, у якім дзяржавы, што праводзяць выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі, заклікаюцца неадкладна заключыць пагадненне аб спыненні выпрабаванняў такіх відаў зброі з 1 студзеня 1958 года тэрмінам на 2—3 гады. Наша дэлегацыя выказвае надзею, што Палітычны камітэт падтрымае гэты праект рэзалюцыі.

Дазвольце сказаць некалькі слоў наконт выступлення 10 кастрычніка г. г. прадстаўніка Японіі пана Мацудзіра ў нашым камітэце і па праекту рэзалюцыі Японіі. Мы адзначаем, што японская дэлегацыя прызнае неабходнасць спынення эксперыментальных выбухаў атамнай і вадароднай зброі. Аднак, на нашу думку, пытанне аб спыненні выпрабаванняў атамнай і ва-

шым вырабляць атамныя і вадародныя бомбы з ужо раней здабытых і наяўных у іх распараджэнні расшчэпляючыхся матэрыялаў.

У прапановах заходніх дзяржаў нідзе не сустранеш яснай і выразнай заявы аб тым, што яны гатовы пайсці на канчатковую забарону ядзернай зброі. Прадстаўнікі заходніх дзяржаў ставяць пад сумненне сур'ёзнасць і эфектыўнасць абавязацельства вялікіх дзяржаў не ўжываць атамную і вадародную зброю. Трэба напаміць, што міжнароднае пагадненне аб забароне бактэрыялагічнай і хімічнай зброі, прынятае ў 1925 годзе, не адважылася парушыць ні адна дзяржава, у тым ліку і гітлераўская Германія, якая кінула ўвесь свет у бездань вайны. Няма сумнення, што ў цяперашніх умовах, калі намнога ўзраслі актыўнасць і святломасць народных мас, калі ёсць ААН, якая аб'ядноўвае дзесяткі дзяржаў, на ўрад ці знайшлася-б якая-небудзь дзяржава, якая адважылася-б парушыць пагадненне аб адмове ад ужывання ядзернай зброі.

Пан Нобл настойваў на тым, каб захаваць для Англіі свабоду працягваць выпрабаванні ядзернай зброі. Ён заявіў, што Англія плануе правядзенне раду далейшых выпрабаванняў гэтай зброі. Гэтымі днямі ў друку паведамлялася аб тым, што Францыя мае намер стварыць сваю ўласную атамную бомбу. Такім чынам заходнія дзяржавы, як бачым, працягваюць усё яшчэ рабіць стаўку на атамную і вадародную зброю.

Аднак небяспечна сцвярджаць, што быццам-бы мір можна захаваць шляхам умацавання «атамнай магутнасці» і працягам гонкі ўзбраенняў. Не бразганне атамнымі і вадароднымі бомбамі, а толькі дружба і супрацоўніцтва паміж народамі могуць захаваць мір і засцерагчы чалавецтва ад вайны.

У рэспубліканскай газеце «Нью-Йорк Таймс»